

Főbb munkaügyi folyamatok, 2008. január–szeptember

Munkaerőpiac, foglalkoztatás

A munkaerő-felmérés adatai szerint 2008. január–szeptemberben a 15–74 évesek közül 4 millió 206 ezren jelentek meg a munkaerőpiacon, ebből a foglalkoztatottak száma 3 millió 879 ezer, a munkanélkülieké 327 ezer volt. A gazdaságilag aktívak száma 2007 azonos időszakához viszonyítva 33 ezerrel csökkent, ezen belül a foglalkoztatottak száma 53 ezer fővel volt alacsonyabb, míg a munkanélkülieké 20 ezerrel nőtt. Az aktivitási arány a vizsgált időszakban 54,5% volt, 0,4 százalékponttal alacsonyabb, mint egy évvel korábban, a foglalkoztatási ráta 0,6 százalékponttal 50,3%-ra mérséklődött, a munkanélküliségi ráta pedig 7,8%-ra emelkedett. Az év első három negyedévének átlagában a munkanélküliek 48,3%-a tartósan munkanélküli, vagyis legalább egy éve keres állást.

1. tábla

A munkaerőpiac főbb mutatói

Mutatók	2007. I–III. negyedév	2008. I–III. negyedév	
		15–74 évesek	munkavállalási korúak ^{a)}
Foglalkoztatottak száma (ezer fő)	3 931,8	3 879,0	3 819,0
Munkanélküliek száma (ezer fő)	306,7	326,5	326,0
Gazdaságilag aktívak száma (ezer fő)	4 238,5	4 205,5	4 145,0
Inaktívak száma (ezer fő)	3 481,3	3 505,7	2 329,1
Népesség (ezer fő)	7 719,8	7 711,2	6 474,1
Aktivitási arány, %	54,9	54,5	64,0
Munkanélküliségi ráta, %	7,2	7,8	7,9
Foglalkoztatási arány, %	50,9	50,3	59,0

a) 15–61 éves nők és 15–61 éves férfiak.

2008 I–III. negyedévében az előző év azonos időszakához képest főként a férfiak munkaerő-piaci mutatói romlottak. Aktivitási rátájuk fél százalékponttal 62,0%-ra csökkent, foglalkoztatási rátájuk is számottevően mérséklődött (57,4%-ra). A 15–74 éves nők aktivitási rátája szinte változatlan (47,7%), míg foglalkoztatási rátájuk 43,8%-ra csökkent. Mind a férfiak, mind a nők munkanélküliségi rátája mintegy fél százalékponttal emelkedett (férfiaké 7,5%-ra, a nőké 8,1%-ra).

A 15–24 éves népesség száma 2008 I–III. negyedévében 1229,5 ezer fő volt, 18 ezerrel kevesebb, mint egy évvel korábban. Az elmúlt években e korosztály létszáma folyamatosan csökkent (5 évvel ezelőtt több mint 100 ezerrel voltak többen). Körükben a gazdaságilag aktívak, ezen felül a foglalkoztatottak száma alacsonyabb lett, míg a munkanélkülieké emelkedett. 2008-ban jellemzően csak minden ötödik fiatal dolgozott, és csak 5%-uk volt aktív álláskereső. A 15–24 évesek háromnegyede tehát inaktív, ők jellemzően tanulnak.

A korszak másik végén az 55–64 évesek találhatók, számuk 2008. I–III. negyedévből 1247 ezer fő volt, 32 ezerrel több, mint az előző évben. Gazdasági aktivitásuk két százalékpontos csökkenése a legjelentősebb volt a korcsoportok közül. A korosztály létszámtöbblete ez évben főként az inaktívak számát gyarapította, annak köszönhetően, hogy különösen a nők közül többen éltek 2007 végén a korhatár előtti nyugdíjazás lehetőségével. Az idősödő korosztály (55–64 évesek) foglalkoztatási aránya 31,2%-ra csökkent, míg munkanélküliségi rátájuk a tavalyi 4,0%-ról 4,9%-ra nőtt. A munkaerő-piaci jellemzők régióként jelentős különbséget mutatnak. A gazdasági aktivitás két régióban, Nyugat- és Közép-Dunántúlon csökkent nagyobb mértékben (mintegy 1 százalékponttal), a többi régióban változatlan maradt. A foglalkoztatási arány továbbra is Közép-Magyarországon a legkedvezőbb (55,9%), míg a legalacsonyabb ráta Észak-Magyarországot jellemezte (43,6%). Az előző év I–III. negyedévéhez képest a foglalkoztatottak aránya minden régióban mérséklődött, legnagyobb mértékben Közép-Dunántúlon és Észak-Magyarországon (1,3, illetve 1,2 százalékponttal). A munkanélküliségi ráta a vizsgált időszakban Közép-Magyarországon volt a legkisebb (4,7%), Észak-Magyarország pedig a legnagyobb (13,4%). A munkanélküliségi ráta egyedül Nyugat-Dunántúlon csökkent, míg az átlagosnál nagyobb emelkedés Észak-Magyarországot és az észak-alföldi régiót jellemezte (1,5, illetve 1,1 százalékpontos növekedés). A regionális különbségek mélyülésére utal, hogy míg 2007 azonos időszakában a munkanélküliség tekintetében a legjobb és a legrosszabb helyzetű régió munkanélküliségi rátái között 7,3 százalékpont volt a különbség, addig idén 8,7 százalékpont.

A munkanélküliség kezelésére szolgáló eszközrendszer működtetésére és értékelésére kialakított *adminisztratív nyilvántartásból* származó adatok¹ szerint 2008. szeptember végén 423,9 ezer fő volt a nyilvántartott álláskeresők² létszáma, ez 2%-os növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. A szeptember végi zárónapon 90 ezer fő kapott álláskeresési járadékot, a munkanélküliek rendszeres szociális segélyében pedig 145 ezer fő részesült.

¹ A munkanélküliek regiszteréből származó statisztikát a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal havi gyakorisággal teszi közzé.

² Az Ft. (A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény) 2005. november 1-jei változásával összhangban a korábbi "regisztrált munkanélküliek" megnevezés helyett a "nyilvántartott álláskeresők" az új hivatalos elnevezés.

2. tábla

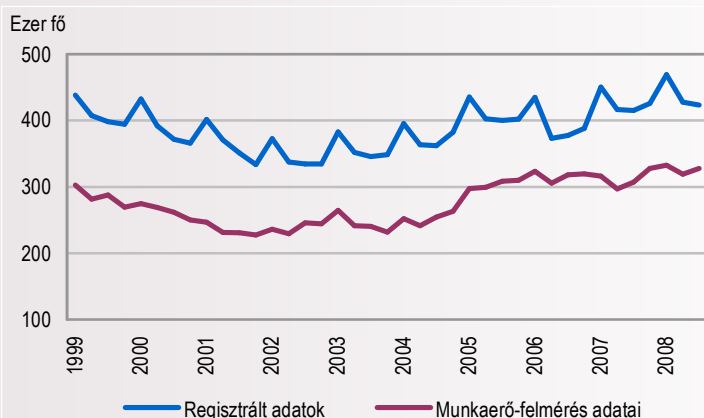
A munkaerőpiac főbb mutatói* régiók szerint, 2008. I–III. negyedév

Mutatók	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	
						Észak-Alföld	Dél-Alföld
Foglalkoztatottak száma (ezer fő)	1 245,7	458,3	425,1	334,5	410,0	513,9	491,5
Munkanélküliek száma (ezer fő)	60,9	27,4	21,3	38,9	63,5	68,2	46,3
Gazdaságilag aktívák száma (ezer fő)	1 306,6	485,7	446,4	373,4	473,5	582,1	537,8
Gazdaságilag inaktívák száma (ezer fő)	923,1	369,6	327,2	370,6	466,2	564,7	484,3
Aktivitási arány, %	58,6	56,8	57,7	50,2	50,4	50,8	52,6
Munkanélküliségi ráta, %	4,7	5,6	4,8	10,4	13,4	11,7	8,6
Foglalkoztatási arány, %	55,9	53,6	55,0	45,0	43,6	44,8	48,1

* Az adatok a 15–74 éves népességre vonatkoznak.

1. ábra

A nyilvántartott álláskereső és a munkaerő-felmérés szerinti munkanélküliek számának alakulása, 1999–2008 (negyedéves átlagok)

A két adatgyűjtés eltérő fogalmi meghatározásokat és módszertant használ, így míg a nyilvántartott álláskereső (munkanélküliek) fogalma a hatályos jogszabályban kerül meghatározásra, addig a munkaerő-felmérés a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) fogalmi rendszerét használja. Mint ahogy az uniós tagországok legtöbbjében, hazánkban is e kétféle módszertan kétféle adatot eredményez. Az, hogy melyik adatforrásból származó létszám a magasabb, főként az adott ország foglalkoztatáspolitikájától, az ellátórendszer szigorúságától függ (azon országokban, ahol kevesebb feltétel szükséges a munkanélküli-ellátáshoz, ott magasabb a regisztrációs szám, ahol viszont az ellátórendszer szigorú és szűkmarkú, az adminisztratív forrás alacsonyabb munkanélküli számot ad).

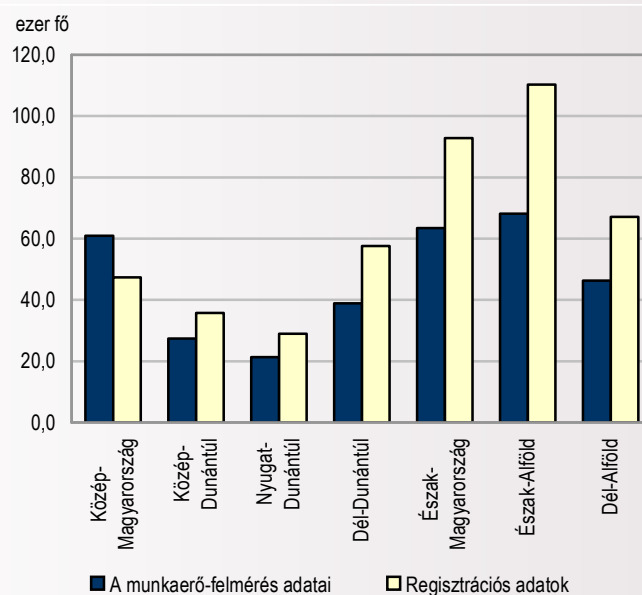
Mindkét adatgyűjtésből származó munkanélküli-létszám magasabb volt 2008-ban, mint az előző év azonos negyedéveiben. Az adminisztratív forrásból származó adatokban markánsan jelennek meg a szezonális hatások (így 2008 III. negyedévében kevesebb álláskeresőt regisztráltak, mint a II. negyedévben), míg a munkaerő-felmérés adataiban enyhe létszámemelkedés tapasztalható az előző negyedévhez viszonyítva.

A regisztrációs statisztikából és a munkaerő-felmérésből származó adatok alapján a munkanélküliség területi jellemzői is némileg eltérő képet adtak. Az észak-alföldi régióban a munkaerő-felmérés szerint az összes munkanélküli 21%-a, az adminisztratív nyilvántartás alapján az összes nyilvántartott álláskereső munkanélküli 25%-a élt. A kedvezőbb munkaerő-piaci

jellemzőkkel rendelkező régiókban a nagyobb állás kínálat következtében a munkanélküliek a munkaügyi központok segítségével is jó eséllyel találhatnak munkát, így ezen régiókban az átlagnál kevesebben jelennek meg nyilvántartott álláskeresőként (legkevésbé a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők). A közép-magyarországi régióban ennek köszönhetően a munkaerő-felmérés szerinti munkanélküliek száma a magasabb. A kisebb munkaerő-kereslet jellemezte régiókban (főként Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön) az állástalanok nagyobb arányban regisztráltatják magukat, viszont sok esetben nem keresnek más módon állást³, így a munkaerő-felmérésben ők nem munkanélküliként, hanem inaktívakként jelennek meg. 2008 I–III. negyedévében a munkaerő-felmérésben a magukat nyilvántartott álláskeresőnek vallók – proxy⁴ megengedése mellett – 63%-a felelt meg az ILO kritériumainak, és volt munkanélküli a KSH felvételében is.

2. ábra

A munkanélküliek száma régióként, 2008 I–III. negyedévében

A vizsgált időszakban a munkaerő-felmérés adatai szerint a foglalkoztatottak 87,7%-a alkalmazottként, 0,1%-a szövetkezeti tagként, 3,2%-a társas vállalkozás tagjaként, 8,7%-a egyéni vállalkozóként folytatott jövedelem-szerző tevékenységet. A foglalkoztatottak 0,3%-a segítő családtag volt.

³ A nyilvántartásba vétel önmagában nem minősül aktív álláskeresőnek a jelenleg érvényes nemzetközi ajánlás szerint, és így a hazai gyakorlatban sem.

⁴ A megkérdezett helyett a vele egy háztartásban élő családtag válasza.

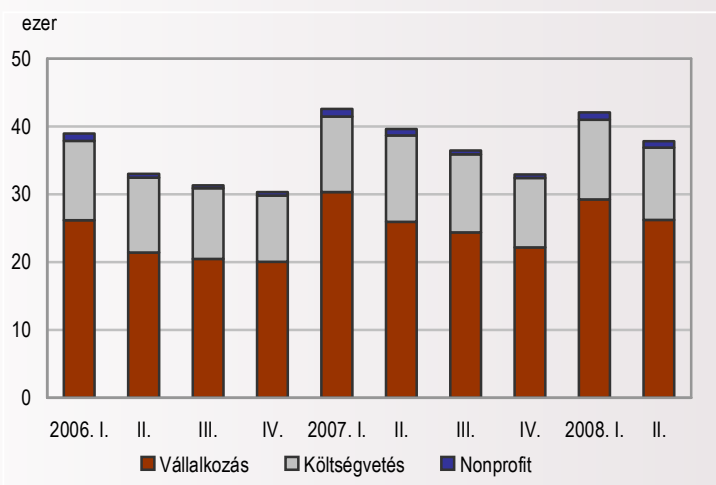
A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál és a költségvetési intézményeknél 2008. január–szeptemberben átlagosan 2753 ezren álltak alkalmazásban, 0,7%-kal kevesebben, mint az elmúlt évben. A költségvetési szférában 723 ezren, a versenyszférában mintegy 1943 ezren dolgoztak. A vállalkozások alkalmazotti létszáma gyakorlatilag stagnált, ezen belül a fizikai foglalkozásúaké 1,4%-kal csökkent, a szellemi foglalkozásúaké 3,1%-kal emelkedett. A költségvetési intézményekben dolgozók létszáma 4,3%-kal lett alacsonyabb, míg a nemzetgazdaságon belül a nonprofit szervezeteknél az alkalmazottak száma 12,2%-kal nőtt. A vállalkozásoknál arányait tekintve a létszámbővülés az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágban volt a legnagyobb (5,9%). Folytatódott a pénzügyi közvetítés területét (5,4%), a kereskedelem, javítás (2,5%), a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátást (1,8%) jellemző létszámnövekedés, míg a bányászat (4,9%), az építőipar (6,4%), a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás (4,6%) létszáma csökkent. A feldolgozóipar nemzetgazdasági ágon belül elég nagy volt a szórás; 8–11% körüli volt a létszám csökkenése a felfeldolgozás, a papírgyártás, kiadói, nyomdai tevékenység és a tartósan piaci nehézségekkel küzdő textil- és textilárú gyártás ágazatokban, 5–7% közötti volt ugyanakkor az egyéb nemfém ásványi termék gyártása, a fémalapanyag fémfeldolgozási termék gyártása és a vegyipar létszámbővülése. A költségvetési szférában 2008. január–szeptemberben mindhárom fő terület létszáma csökkent, a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás ágban 3,1, az oktatás területén 3,0, az egészségügyi, szociális ellátás ágban pedig 8,1%-kal. A közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás ág létszáma a közmunkán foglalkoztatottak nélkül 4%-kal csökkent, ugyanis a közhasznú, közcélú munkán foglalkoztatottak előző év január–szeptemberéhez viszonyított 5,4%-os növekedése 0,9 százalékponttal mérsékli a terület létszámcsökkenését. Az előző év elején végrehajtott szakfeladat-besorolásnak, ha mérséklődik is, de még mindig kimutatható a hatása (Lásd Főbb munkaügyi folyamatok, 2007. január–december). Ha kiszűrjük a módszertani hatást, akkor a közigazgatásban (közhasznú, közcélú foglalkoztatottal együtt) 0,2%-kal nőtt, az oktatásban 5,9%-kal csökkent a létszám.

Munkaerő-kereslet

A gazdaság munkaerőigényét az üres álláshelyek számának változásán keresztül vizsgálva a tartós munkaerőhiány 37 ezer körülire becsülhető, ami az ILO-definíció szerinti munkanélküliek kb. 12%-ának felel meg.

3. ábra

Az üres álláshelyek száma, 2006. I. negyedév–2008. III. negyedév

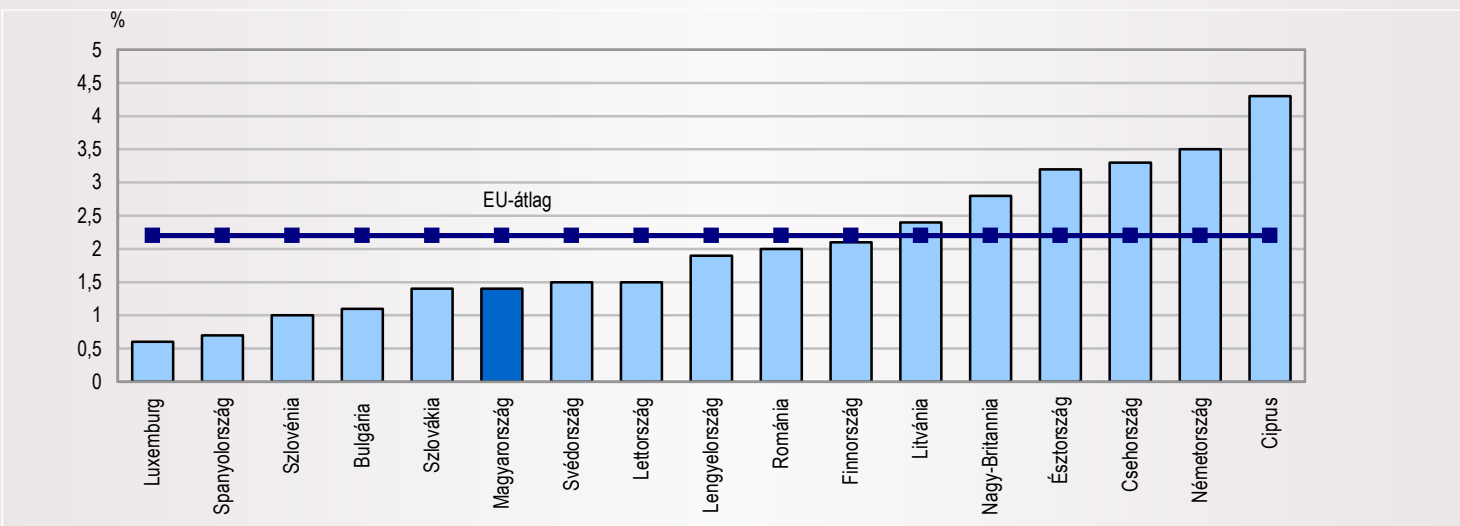
2008 III. negyedévében a munkaerő iránti kereslet az előző negyedévhez képest nemzetgazdasági szinten 11%-kal csökkent, ezen belül a vállalkozásoknál 13, a költségvetési intézményeknél 5%-kal volt kevesebb a betöltésre váró álláshelyek száma. Az előző év hasonló időszakához képest nemzetgazdasági szinten mintegy 7,4%-kal maradt el a kereslet. A harmadik negyedév végén nemzetgazdasági szinten az összes álláshely 1,2%-a volt betöltetlen, ami 33,7 ezer olyan álláshelyet jelentett, amelyek betöltésére aktív lépéseket tettek a munkáltatók, ezen belül a versenyszférában 22,9 ezer, a költségvetési intézményeknél 10,1 ezer volt az üres álláshelyek száma.

A vállalkozásoknál arányait tekintve átlagot meghaladó volt a kereslet a pénzügyi közvetítés (1,8%) és az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás (1,5%) nemzetgazdasági ágakban. A munkaerő iránti csökkenő kereslet elsősorban a szakképzettséggel nem rendelkezők elhelyezkedési esélyeit rontotta, ugyanis az összes üres álláshelyen belül az irodai, ügyviteli és szakképzettséget nem igénylő munkahelyek aránya a korábbi időszakokat jellemző 25%-ról 19%-ra csökkent a harmadik negyedévben. A költségvetési intézmények üres álláshelyeinek mintegy fele az egészségügyi, szociális ellátás ágban jelentkezett, ahol elsősorban a szakképzett munkaerő iránt volt kereslet.

A nemzetközi összehasonlításához az Európai Unió 17 tagállamának adatai állnak rendelkezésre. 2008 II. negyedévében eszerint az üres álláshelyek

4. ábra

Az üres álláshelyek aránya nemzetközi összehasonlításban, 2008. II. negyedév

aránya 2,1% volt, egy százalékponttal kevesebb, mint az előző negyedévben. Az üres álláshelyek aránya kiugróan magas volt Cipruson, de meghaladta az EU átlagát Csehországban, Németországban, Hollandiában, Észtországban, Finnországban, valamint Nagy-Britanniában. Az országok mintegy felében 1,5% alatt volt az üres álláshelyek aránya, s Magyarország is ebbe a csoportba tartozott.

A keresetek alakulása

Bruttó átlagkeresetek, munkajövedelem

2008 I–III. negyedévében a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál és a költségvetési intézményeknél a teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete 194 900 Ft volt, ezen belül a vállalkozásoknál dolgozóké 188 500, a költségvetési szektorban dolgozóké 214 200 Ft-ot ért el. Nemzetgazdasági szinten a bruttó átlagkeresetek összességében 8,0%-kal nőttek, ezen belül a költségvetési szférában 5,8, a versenyszférában viszont 9,4%-os növekedés következett be.

A versenyszférát érintő egyik lényeges központi intézkedés a minimálbér 65 500 Ft-ról 69 000 Ft-ra történő szerény, 5,3%-os emelése, aminek így keresetfelhajtó hatása 2008-ban nincs, a másik az iskolai végzettséghez kapcsolódó szakképzettségi bérminimum bevezetése, aminek viszont volt keresetnövelő hatása. 2008 I–III. negyedévében az eseti kifizetések (prémium, jutalom) súlya valamivel nagyobb volt, mint az előző év azonos időszakában, amit jelez, hogy a rendszeres (azaz a prémium, jutalom, 13. havi kifizetés nélküli) kereset 8,7%-os növekedési üteme 0,7 százalékponttal elmaradt a bruttó kereset növekedési ütemétől. Kiugróan nagy ütemben, 12,3%-kal nőtt a kereset a pénzügyi közvetítés ágazatban, ahol az előző évi teljesítmények alapján járó jutalmakat 2008 elején fizették ki. A rendszeres kereset növekedése itt 7,2% volt, azaz elmaradt az átlagtól. Az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás nemzetgazdasági ág 14,5%-os növekedési indexe részben összetétel-változással, a magasabb keresetű szellemi foglalkozásúak létszámarányának növekedésével magyarázható (a fizikai foglalkozásúak keresete 7,5, míg a szellemi foglalkozásúaké 12,1%-kal nőtt). A versenyszféra jelentősebb ágai közül átlag körüli volt a keresetemelkedés a kereskedelem, javítás ágban (9,9%). Elmaradt az átlagtól a keresetek dinamikája a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ág (8,3%), a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás (7,8%), a feldolgozóipar (7,7%), a szállítás, raktározás, posta és távközlés ágakban (7,3%), továbbá az építőiparban (7,0%). A szállítás, raktározás, posta és távközlés ág kivételével, a jutalom, prémium kifizetése sem befolyásolta a keresetek változását, így a rendszeres keresetek növekedése is 7,0% és 8,0% között volt. A szállítás, raktározás, posta és távközlés ágban 30%-kal volt magasabb a fizetett jutalom az I–III. negyedévben, mint az előző év azonos időszakában, ezért itt a rendszeres kereset növekedése 1,2 százalékponttal elmaradt a bruttó keresetétől. A kereseti dinamikai sorrendben középen elhelyezkedő feldolgozóiparon belül a feldolgozás, papírgyártás, kiadói tevékenység bruttó keresetnövekedési indexe 16% volt, míg az élelmiszer, ital és dohánytermékek gyártása, a textil-, textiláru gyártása, valamint a fémalapanyag, fémfeldolgozási termékek gyártása ágazatokban a keresetemelkedés a minimálbér növekedési szintje alatt maradt. A versenyszférában a fizikai foglalkozásúak átlagosan 129 200 Ft-ot, a szellemiek 293 040 Ft-ot kerestek, és a bruttó keresetek növekedési ütemében 1,8 százalékpont különbség volt az utóbbi állománycsoportba tartozók javára (7,4%, illetve 9,2%). A szellemi munkakörökben a vállalkozás teljesítményétől erősen függő jutalomelemek súlya nagyobb volt 2008. I–III. negyedévben, ezért a rendszeres kereset dinamikájában már nem volt ekkora az eltérés, a fizikai állománycsoport esetében 7,4, a szellemi 8,1% volt a növekedés.

2008-ban a januártól szeptemberig elvelt időszakban a munkanapok száma kettővel haladta meg a 2007. január–szeptemberit. Ez a kilenc hónap átlagában már nincs hatással a keresetek dinamikájára, de a havonkénti 1–3 munkanapkülönbség okoz ún. munkanaphatást. A munkanapok változó száma a havi teljesített órán keresztül hat a teljesítmény-, illetve időbérben dolgozók havi keresetére, és ezen keresztül a versenyszféra keresetdinamikájának alakulására. Februárban, áprilisban, júliusban több, míg márciusban, májusban, augusztusban kevesebb volt a teljesített óra, mint egy évvel korábban. A költségvetési intézményeknél dolgozók havi keresetalakulását sajátosan befolyásolta a 2007 első felében – a 13. havi juttatás előrehozott, részletekben történő kifizetéséről – született megállapodás, de a félév átlagában már kiegyenlítődik a hatás, és mind a bázisban, mind a tárgyidőszakban azonos számú 13. havi "rész" került elszámolásra. Az első negyedévi bázisban egy teljes 13. havi kifizetés, a 2008 I. negyedévben pedig a 2008. év időarányos része (pontosabban az éves kifizetés 4/12-e), és a 2007-ben még ki nem fizetett rész (a teljes 13. havi kifizetés 6/12-e) szerepelt. 2008. április–májusban a hiányzó két rész is elszámolásra került, június hónaptól pedig mind a bázis-, mind a tárgyidőszak keresetei tartalmazzák az egyhavi külön juttatás előleg részét. Ezen felül 2008. június hónapban a közszférában egységesen 15 ezer Ft/fő keresetkiegészítés kifizetésére is sor került, a vártnál nagyobb, és az átlagos 5%-os bérfeljesztést meghaladó infláció kompenzálása miatt.

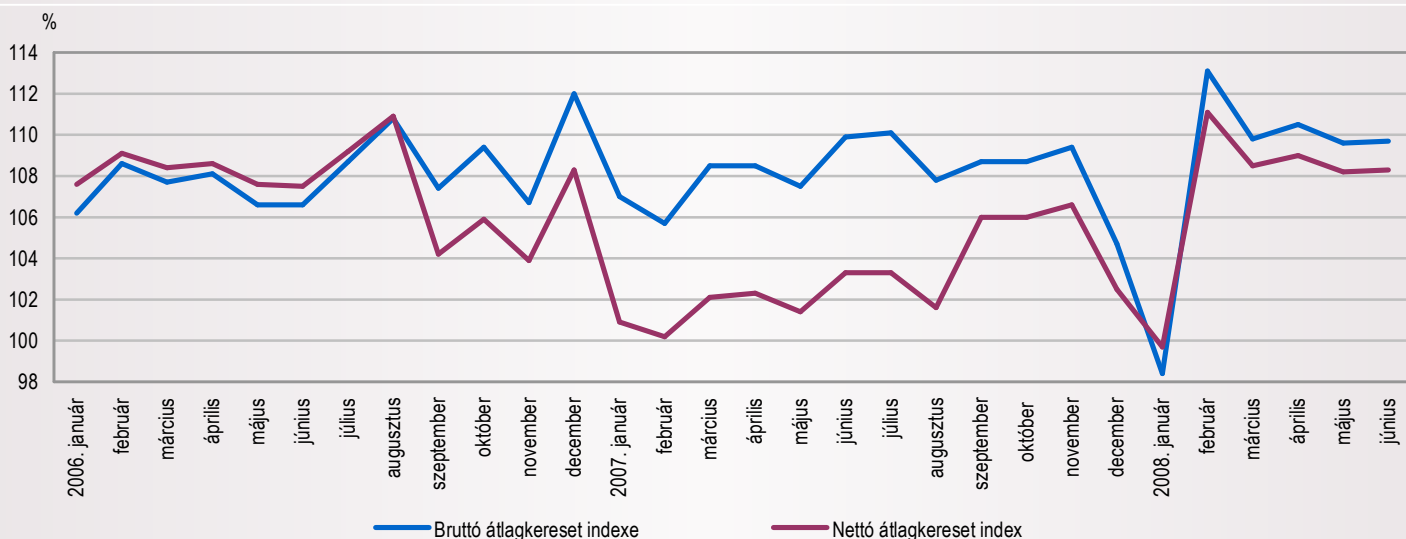
3. tábla

Bruttó átlagkereset, illetve ebből a rendszeres kereseti rész havonkénti alakulása a költségvetési intézményeknél

Időszak	Bruttó átlagkereset		ebből: rendszeres kereset	
	Ft/fő/hó	előző év azonos időszaka =100,0	Ft/fő/hó	előző év azonos időszaka =100,0
2007				
Január	329 775	105,6	178 095	106,2
Február	173 502	101,0	170 603	102,0
Március	181 641	105,2	174 191	105,8
Április	180 611	100,6	169 851	99,8
Május	183 638	99,9	174 468	101,3
Június	200 124	108,0	173 110	101,4
Július	197 231	109,3	175 864	103,6
Augusztus	187 762	108,0	171 324	101,3
Szeptember	188 092	107,8	171 955	102,1
Október	198 652	108,5	171 364	100,8
November	230 192	114,0	180 151	101,4
December	224 825	107,2	176 020	101,8
Év összesen	206 225	106,3	173 898	102,3
2008				
Január	281 652	85,4	184 703	103,7
Február	193 998	111,8	178 170	104,4
Március	204 671	112,7	185 341	106,4
Április	203 709	112,8	180 703	106,4
Május	207 461	113,0	186 576	106,9
Június	225 648	112,8	185 898	107,4
Július	210 530	106,7	185 464	105,5
Augusztus	199 463	106,2	181 970	106,2
Szeptember	201 445	107,1	182 912	106,4
I–III. n. év	214 214	105,8	183 532	105,9

5. ábra

A bruttó és a nettó átlagkereset-index alakulása havonként, 2006. január–2008. szeptember

2008 I-III. negyedévében a bruttó keresetek növekedése a közszférában csaknem megegyezik a rendszeres keresetekével, 5,8, illetve 5,9%. A bruttó kereset alapján számított nettó átlagkereset 5,6%-kal nőtt.

A közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ágban dolgozók bruttó átlagkeresete 6,2, az egészségügyi, szociális ellátásban dolgozóké 5,7, míg az oktatásban foglalkoztatottaké 4,2%-kal emelkedett. Az egyes költségvetési területek relatív helyzetét egy módszertani változás is befolyásolta, a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ágból 2007 folyamán nomenklatúraváltás miatt döntően az oktatási ágba került át a fizikaiaknak egy alacsony kereset jellemezte csoportja. Ezt a módszertani hatást kiszűrve a közigazgatásban 1,1 százalékponttal kevesebb, míg az oktatásban 0,3 százalékponttal magasabb a keresetek növekedése.

A nettó keresetek, reálkeresetek

Az első három negyedévi 194 900 Ft nemzetgazdasági szintű havi kereset nettó értékben 120 100 Ft-ot jelentett, a 8,0%-os bruttó kereseti dinamika pedig annak köszönhetően, hogy a társadalombiztosítási levonásokban, illetve a személyijövedelemadó-számítás szabályaiban érdemi változás nem volt, 7,2% nettó keresetnövekedési ütemet eredményezett.

2008-ban a reálkeresetek évkezdetétől egyre kevésbé maradtak el az egy évvel korábbitól, január–áprilisban már megegyeztek az előző évvel.

A január–szeptemberi reálkeresetek 0,5%-kal haladták meg a 2007 azonos időszakit. Ezen belül a versenyszférában 1,3%-kal emelkedett, míg a költségvetési intézményeknél 1,0%-kal csökkent a keresetek reálértéke.

Munkaerőköltség-index

2008 III. negyedévében a versenyszférában egy teljesített munkaóra költsége a 2000. évhez képest 2-szeresére emelkedett. Az átlagnál kevésbé nőtt a munkaerő költsége a feldolgozóipar és a szállítás gazdasági ágak

4. tábla

A havi bruttó és nettó átlagkereset, a fogyasztóiár-index, valamint a reálkereset indexe, 1990–2008. I. félév

Év	Teljes munkaidőben foglalkoztatottak átlagkeresete				Fogyasztóiár-index	Reálkereseti index ^a
	bruttó		nettó			
	Ft/fő		előző év azonos időszaka = 100,0			
1990	13 446	10 108	128,6	121,6	128,9	94,3
1995	38 900	25 891	116,8	112,6	128,2	87,8
2000	87 645	55 785	113,5	111,4	109,8	101,5
2005	158 343	103 149	108,8	110,1	103,6	106,3
2006	171 239	110 896	108,1	107,5	103,9	103,5
2007	185 004	114 112	108,0	102,8	108,0	95,2
2008. I-III. negyedév	196 375	120 826	108,2	107,3	106,8	100,5

a) Nettó átlagkereset indexe alapján.

vállalkozásaiban. Gyorsabb volt a növekedés a pénzügyi közvetítés és az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás (J–K) nemzetgazdasági ágakban. A munkaerőköltségen belül jelentősebb növekedés a – legnagyobb hányadot kitevő – munkajövedelemnél valósult meg, 2008 III. negyedévében az egy teljesített munkaóra jutó értéke a 2000. évinek 2,2-szerese volt. Ezzel szemben a szociális költség trendjében kisebb növekedés tükröződik, a munkáltató kötelező járuléka mértékének az utóbbi 8 évben bekövetkezett csökkenése szerényebb, egyéb szociális juttatásokat eredményezett, összességében az egy órára jutó szociális költség 2008 III. negyedévére 1,8-szorosa lett a 2000. évinek.

További információk, adatok (linkek):

- [Módszertan](#)
- [Táblázatok](#)
- www.ksh.hu

Elérhetőségek:

Agnes.Balaszfalvi@ksh.hu
 Telefon: 345-6490
 Információs szolgálat
 Telefon: 345-6789